

Object in de kijker

Het bewaren van het roerend industrieel erfgoed is één van de basistaken van het MIAT. Dagelijks werkt een ploeg medewerkers achter de schermen aan de inventarisatie en de conservatie van duizenden voorwerpen. Op www.museuminzicht.be kan sinds kort een groot deel van de MIAT-collectie geraadpleegd worden. Ook u heeft ongetwijfeld nog schatten op zolder die wachten op een tweede museumleven. Indien u meent de MIAT-collectie te kunnen verrijken met een uniek stuk uit het verleden, kunt u ons altijd contacteren. We stellen u graag enkele recente aanwinsten voor.

Weg met die ladders!

Kort na de Tweede Wereldoorlog maakten de Belgische vrouwen voor het eerst kennis met de nylonkous. Deze fijne en transparante kousen bleken onmiddellijk een succes, maar wel één met een stevig prijskaartje aan. Zo betaalde men in 1948 toch 36 Belgische franken voor een paar. De nylons waren tot in de jaren 1950 bijgevolg een luxeproduct waar zorgvuldig mee werd omgesprongen.

Een ladder in de kous hoefde in die tijd echter geen ramp te zijn. Het Franse bedrijf Vitos bracht een toestel op de markt waarmee ladders probleemloos hersteld konden worden. Ondernemende vrouwen kochten het toestel en specialiseerden zich in het herstellen van de ladders. In iedere stad of dorp konden vrouwen dus hun beschadigde kousen afleveren om ze opnieuw, aan het tarief van 1 frank per ladder, te laten herstellen. Mits enige handigheid konden vrouwen de ladders ook zelf herstellen met een speciale naald.

Enkele jaren geleden kwam een dergelijk Vitos-machientje in het MIAT terecht. Het behoorde ooit toe aan tante Rita, die werkte op de herstellafdeling van kousenfabrikant DuParc, maar ook na de werkuren bleek ze veelgevraagd om kousen te repareren. Daarom investeerde ze in het toestel. Tante Rita heeft dankzij de ladders goed de kost verdiend. Ze kon het dan ook niet over haar hart krijgen om het toestel zomaar weg te gooien. Met het oog op de komende tentoonstelling 'Lingerie, zo zacht als zij' is de Vitos uit de rekken van het depot gehaald en krijgt het binnenkort een welverdiende ereplaats.

Welk schaarje zegt u?

Bij de recente vereffening van de Vlasspinnerij Blancquaert NV uit Lokeren kwam het MIAT in het bezit van een 11 cm lang schaarje (collectie MIAT, V 8662, schenking Spinnerij Blancquaert NV, Lokeren).

Voor de registrator van een museumcollectie komt de vraag naar de correcte benaming van dit object op de eerste plaats. Bij een eerste rondvraag in het MIAT blijkt dat dit een zeer gekend instrumentje is. Veel textielarbeiders hadden er zo eentje in hun persoonlijke uitrusting. Over de naam van het schaarje lopen de meningen uiteen. "Vingerschaartje" of "éénogig schaarje" verwijst naar het uiterlijk van het instrument. "Noppenschaartje" duidt dan weer op een handeling. Zo is noppen volgens het *Van Dale Groot Woordenboek* uit 1961 "het zuiveren, uitpluizen en verwijderen van uitstekende draadeindjes en aanhechtingsknoopjes in weefsels." Een zoektocht op het wereldwijde web levert de benaming tornschaartje op. Ook dit verwijst naar een handeling, namelijk tornen of losmaken, uithalen of doorsnijden van wat genaaid is. In de collectie van het MOT (Museum voor Oudere Technieken – Grimbergen) zit misschien de oerversie van dit instrument, een Japans dradenknippertje van 10 cm groot, gemaakt uit één stuk U-vormig gebogen staal.

De benen worden aan één uiteinde samengehouden door een schroef. Aan het andere uiteinde bevinden zich driehoekige snijbladen van 3,5 cm lang. Het onderbeen is voorzien van een oog. Door het bovenbeen zit halverwege een schroefje dat heen en weer beweegt in een gleuf aan de binnenzijde van het onderbeen. Dit voorkomt dat de bek verder opent dan noodzakelijk. Het schaarje wordt in de handpalm genomen, waarbij het oog van het onderbeen over de ringvinger wordt geschoven.

Dankzij een ingewerkte veer staat het schaarje altijd open. Het wordt gesloten door het tussen duim (op het bovenbeen), wijs- en middenvinger (onder het onderbeen) samen te nijpen. Het geheel, gemaakt uit verhard staal, is vernikkeld om het roesten te voorkomen. In het midden staan het merkteken en de naam van de producent, J.A. Henckels International. Dit bedrijf maakt deel uit van de groep Zwilling J.A. Henckels AG, waarvan de geschiedenis terug gaat tot 1731, toen Peter Henckels zijn meesterteken (sterrenbeeld tweeling) liet registreren bij de gilde van de messenmakers in Solingen.

Collectiebeheer MIAT
Oudevest 18
9000 Gent
T 09 269 42 12
E inventarisatie.miat@gent.be